

Posudek vedoucího práce

Adéla Bělohávková: Diskriminace a diskriminační slova v současném Japonsku

Každý společnost se potýká s větší či menší mírou xenofobie a ostrakismu vůči skupinám, které nějakým způsobem se vymykají modelu sdílenému majoritní populací. V Japonsku je tento problém o to složitější, že jeho projevy nejsou ve většině případů zjevné, patrné na první pohled. To však neznamená, že by tyto jevy nebyly v japonské společnosti přítomné; vždy tvořily neodmyslitelnou rovinu života každého Japonce; jen jejich projevy jsou převážně skryté a rafinovaně maskované nátlakem všeobecné společenské harmonie.

Diplomantka si stanovila nelehký cíl – na pozadí života současné japonské společnosti rozklíčovat symboliku projevů diskriminace, tak jak patrné v současné japonštině. Již z obsahu je patrné, že se ve své snaze rozmáchla opravdu doširoka, což se negativně projevilo v jisté obsahové nevyváženosti jednotlivých kapitol. Svůj výklad začíná obecnou problematikou diskriminace v historickém exkurzu – od antického světa přes starozákonní tradici, středověkou evropskou společnost až teorie Victora Courteta z poloviny 19. století. O něco málo větší prostor pak věnuje rasovému diskurzu v Číně a zejména pak Japonsku, čímž si vytváří nástupní ostrůvek pro vstup do hlavní části práce, tj. problematice diskriminace v současném Japonsku. Autorka se věnuje poměrně detailnímu popisu stavů etnické diskriminace z pohledu mezinárodních standardů a kritickým způsobem hodnotí ratifikační proces některých mezinárodních úmluv, které s rasovou diskriminací úzce souvisejí. Pro nezasvěceného čtenáře jsou zřejmě nejpoučnější subkapitoly pojednávající o problematice jednotlivých etnických skupin (Ainuů, Korejců, Číňanů či obecně cizinců) a jiných neetnicky definovaných skupin, zejména zdravotně postižených či společensky handicapovaných osob – burakumin a pacientů trpících malomocenstvím. V poslední kapitole pak podává přehled základních slov a jiných způsobů vyjadřování, ve kterých se zrcadlí diskriminační přístup majoritní populace k takovýmto skupin postižených. Závěr doplňují přílohy – český překlad textu Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace a obrazová dokumentace.

Z celé práce je cítit usilovnou snahu o seriózní pojednání této nelehké problematiky, nicméně ne vždy se to autorce uspokojivě daří. Své výtky bych mohl shrnout do následujících bodů:

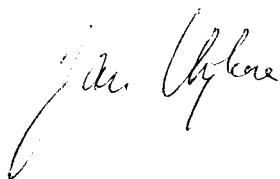
1. Obsahová nevyváženost jednotlivých kapitol. Například v názvu práce je zmíněna problematika diskriminačních slov v současném jazyce, nicméně rozsah pojednání je v porovnání s ostatními částmi práce mírně řečeno neuspokojivý.

2. Stylistická nesourodost. Na práci je cítit různá úroveň kvality zdrojů a literatury. Obecná úvodní část je psána kultivovaným, bohatým jazykem a svědčí o práci s kvalitními prameny (například z pera doc. Budila). Naproti tomu z některých pasáží přímo dýchá jejich anglická či japonská předloha. Části, které autorka zjevně psala zcela sama, se někdy vyznačují jistou formulační neobratností vypovídající o nedostatku erudice v oblasti sociální antropologie, sociologie či mezinárodního práva.

3. Nestejná kvalita pramenů. Některé kapitoly vycházejí z velice kvalitní reprezentativní literatury, jiné stojí spíše na internetových odkazech. Na obranu autorky je však současně třeba dodat, že tato citlivá problematika je i v Japonsku stále ještě do určité míry tabuizována a sehnat kvalitní objektivní informace je leckdy obtížné i pro japonského odborníka – natož pak diplomantku z „druhého konce světa“.

I přes výše uvedené nedostatky se domnívám, že diplomantka přistupovala k dané problematice s hlubokým zájmem a v rámci svých schopností a časových možností odvedla maximální výkon. Z toho důvodu doporučuji přijmout práci k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm **dobře**.

V Praze, 22. května 2007

Jan Sýkora, PhD.

Ústav Dálného východu FF UK